УДК 373.3.011.33:[004:005.336.5]

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-2(340)-1-27-37

Стеганцева Валерія Віталіївна,

аспірант кафедри соціальної педагогіки

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Старобільськ, Україна.

svaleria94@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4957-2005>

ЗМІСТ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ефективність формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів певною мірою залежить від того, наскільки це завдання співвідноситься з метою, формами, методами та засобами реалізації соціально-комунікативної комунікації, що здійснюється учнями з учителями, батьками та іншими особами, які їх оточують.

Важливість інформаційно-цифрової компетентності підкреслюється також у «Державному стандарті початкової освіти», де зазначено, що інформаційно-цифрова (інформаційно-комунікаційна компетентність) передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях (Державний стандарт, 2018). Отже, робиться наголос на здатності за допомогою цифрових пристроїв вирішувати різні проблеми, з якими зіштовхується дитина. Не менш вагомим ми вважаємо уміння реалізовувати безпечну та етичну діяльність у сучасному інформаційному суспільстві – дитина має чітко усвідомлювати його загрози, розуміти, як захистити себе в разі необхідності. Схожі ідеї відслідковуємо також в доповіді спеціалізованої структури ООН – організації ЮНІСЕФ «Дитина в цифровому світі» (The State of the World's Children, 2017).

У в цьому контексті ми погоджуємося з поглядами К. Крутій, що пережита дитиною певна життєва ситуація, вчинок-вибір, може виявитися більш вагомим для морального характеру дитини, ніж ціла низка виховних методів (Крутій, 2009). Разом із тим, узагальнюючи погляди Н. Гавриш зазначимо, що не всі батьки, учителі відповідально ставляться до відбору медіа-продукції, яку переглядають їхні діти, розуміючи, що, на жаль, далеко не кожний продукт у сучасному медіа-просторі може позитивно впливати на культурну соціалізованість та моральну свідомість дитини (Гавриш, 2013).

Безперечно, ми усвідомлюємо, що вік учнів початкової школи відносять до доволі сприятливого компетентнісного періоду, що характеризується стійким розвитком емоційної сфери, культури почуттів, прагнення до пізнання та аналізу навколишнього середовища.

Розвинений «апарат відчуттів» надає учням можливість пізнавати множинність властивостей предметів, продуктів людської праці, явищ природи, сприяє тому, що діти стають більш чутливими до поєднань різних кольорів, звуків, рухів тощо, збагачуються їхні почуття, підвищується загальна культура (Тадаєва, 2016). Зазначимо також, що вік 6 – 10 років характеризується прагненням до соціальної комунікації. Так, С. Мартиненко слушно зауважує, що молодший шкільний вік вважається основним періодом набуття соціального досвіду, передумовою функціонування механізмів розвитку особистості та орієнтації її життєдіяльності, це один із найважливіших періодів формування особистості. У цьому віці інтенсивно розвиваються природні задатки, формуються моральні якості, виробляються риси характеру (Мартиненко, 2014). Саме в цей період розвитку дитина зіштовхується з великими обсягами інформації, різними цифровими пристроями.

Як зазначає А. Тадаєва, нині в освітній процес школи активно впроваджуються ІКТ (комп'ютери, нетбуки, електронні книги, інтерактивні дошки та ін.), що впливають на процес соціалізації учнів. Погоджуємося з автором, що школа має виступати для учнів початкових класів тим середовищем, яке надає можливість соціально розвиватися в умовах інформаційного суспільства (Тадаєва, 2016). Провідником такого розвитку виступає вчитель.

Метою нашої статті є розкриття змісту педагогічної технології, що уможливорює реалізацію процесу формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів. Причому ми вважаємо, що саме соціально-педагогічна комунікація, що здійснюється в рамках шкільного середовища, має особливий вплив на дитину молодшого шкільного віку, оскільки діяльність, пов'язана з навчанням, є провідною та набуває вагомості в контексті соціальної ролі учня.

У нашому дослідженні під педагогічною технологією формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів у процесі соціально-педагогічної комунікації ми розуміємо взаємопов'язану динамічну та гнучку сукупність форм, методів, засобів і ресурсів соціально-педагогічної комунікації, об'єднаних спільною метою функціонування та єдністю реалізації, що є запорукою формування інформаційно-цифрової компетентності учнів початкової школи та гарантує досягнення кінцевого результату дослідження.

Загальною метою педагогічної технології визначено наступну – формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів у процесі соціально-педагогічної комунікації.

Ми маємо глибоке переконання, що одним із найважливіших складників педагогічної технології є її зміст. Згадаємо вислів

А. Хуторського: «...зміст освіти складає досвід людства, відповідний за структурою людській культурі, який передається від покоління поколінню для засвоєння (у широкому розумінні); спеціально відібраний для засвоєння об'єм знань, умінь та навичок (у вузькому розумінні)» (Хуторської, 2001).

Для окреслення змісту нашої педагогічної технології ми звернулися до «Державного стандарту початкової освіти» (Державний стандарт, 2018), де вказані наступні напрямки:

- пошук, подання, перетворення, аналіз, узагальнення та систематизація даних, критичне оцінювання інформації для розв'язання життєвих проблем;
- створення інформаційних продуктів та програм для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них;
- усвідомлене використання інформаційних і комунікаційних технологій та цифрових пристроїв для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та/або споживач, самостійне опанування нових;
- усвідомлення наслідків використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримання етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

Відповідно до першого напрямку учень досліджує інформаційний навколишній світ; знаходить, подає, перетворює, аналізує та зберігає дані різних типів; добирає об'єкти для створення моделей; критично оцінює інформацію з різних джерел.

У межах другого напрямку учень розробляє та реалізує алгоритми, створює та налагоджує програмні проекти, розробляє модульні проекти, опрацьовує та створює інформаційні продукти з використанням даних різних типів; співпрацює в команді для створення інформаційного продукту.

За третім напрямком учень використовує широкий спектр цифрових пристроїв; організовує власне інформаційне середовище; спілкується, навчається та співпрацює в мережесх спільнотах.

Відповідно до четвертого напрямку учень використовує широкий спектр цифрових пристроїв; організовує власне інформаційне середовище; спілкується, навчається та співпрацює в мережесх спільнотах.

Ці напрямки, своєю чергою, і складають зміст педагогічної технології, який ми розробляємо.

У нашій науковій роботі форми реалізації педагогічної технології ми поділяємо на два основні види. До першого відносимо форми роботи з батьками учнів. Такий підхід пов'язаний з тим, що відповідно до ідеї «Нової української школи», головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень

побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя, учнів і батьків (Нова українська школа, 2018).

Зазначимо, що робота учителя з батьками передбачає взаєморозуміння, вона заснована на єдності інтересів і прагнень, спрямованих на особистісний розвиток школяра, зокрема, у контексті формування інформаційно-цифрових компетентностей.

Виділимо основні форми роботи з батьками:

- тренінгові заняття «Дитина в цифровому світі», «Як захистити дитину від злочинів в Інтернеті». Виділимо основні питання для обговорення: 1) діти в цифрову епоху – які вони? 2) життя онлайн й офлайн – де реальність? 3) цифрові можливості та цифрові бар'єри; 4) цифрова безпека: основні вектори допомоги дитині; 5) цифрові пріоритети – як використовувати позитивні властивості мережі Інтернет для запобігання загроз. Крім того, можна реалізовувати тренінгові заняття для вирішення наскрізної проблеми, що суголосна з усіма представленими темами: як свідчить практика, у дітей присутність в Інтернеті значно зростає у вихідні, тобто в ті дні, коли школа не може забезпечити експертну або емоційну підтримку.

- майстер-клас «Використання цифрових ресурсів для якісного життя». Основні теми для обговорення: цифрова трансформація; інтернет речей; доповнена та віртуальна реальність; державні послуги онлайн; цифрові уміння й навички дітей ХХІ століття;

- батьківські збори (ознайомлення з основними вимогами до інформаційно-цифрової компетентності учнів, з правилами користування гаджетами в школі, обговорення здобутків дітей, очікування батьків тощо). Можливо також акцентування на наступних питаннях:

- Які компетентності мають отримати діти зі шкільного досвіду?
- Що можуть робити батьки разом із дитиною?
- Як батьки можуть бути залучені до життя класу?

- бесіди (обговорення цифрових бар'єрів, переваг і недоліків глобальної цифровізації, впливу сучасних цифрових технологій на процеси соціалізації дітей, у тому числі в контексті соціальної взаємодії з дорослими та однолітками тощо).

- консультації (поради вчителя при обговорення випадків з освітнього процесу чи з певних сімейних ситуацій).

На нашу думку, варто враховувати умови успішної співпраці школи та батьків в контексті партнерства: постійне, чітке, двостороннє спілкування; різні способи залучення батьків до шкільного середовища (спілкування під час особистої зустрічі; телефонні дзвінки, електронна пошта, спілкування у соціальних мережах, месенджерах тощо).

З'ясуємо концептуальні засади реалізації зазначених вище форм:

- батьки чітко розуміють необхідність формування інформаційно-цифрової компетентності учнів;

- батьки усвідомлюють логіку реалізації авторської педагогічної технології;

- батьки сприяють формуванню інформаційно-цифрової компетентності своїх дітей;

- батьки бачать можливості своєї участі в процесі формування інформаційно-цифрової компетентності учнів.

Варто також розглянути питання компетентнісного розвитку особистості молодшого школяра в умовах певних життєвих ситуаціях. Наприклад:

- чи впливає залежність від цифрових гаджетів на взаємодію з однолітками;

- як зрозуміти, чи потребує дитина захисту від злочину в Інтернеті;

- як спілкуватися з дитиною в умовах світової цифровізації;

- що впливає на особливості самооцінки дитини молодшого шкільного віку в умовах мобільності;

- як можуть батьки допомогти дітям розуміти цінність цифрових технологій для життя, для навчання;

- як знаходити друзів у реальному світі;

- як бути толерантним до інших людей та їхніх думок тощо.

Зрозуміло, що вчителі як організатори соціально-педагогічної комунікації мають розуміти переваги від їхньої співпраці з батьками в контексті формування інформаційно-цифрової компетентності учнів:

- можливість отримання від батьків додаткової (у т.ч. неформальної) інформації про учнів;

- допомога батьків в поширенні інформації;

- допомога батьків в організації заходів, у підготовці дидактичних матеріалів;

- проведення за допомогою батьків позакласних заходів (екскурсій, квестів, проєктної діяльності, роботи в малих групах).

Крім того, залучаючи батьків до співпраці, вчителі підвищують мотивацію дітей до навчання, реалізації позааудиторної роботи тощо. Практика свідчить, що діти з задоволенням спостерігають співпрацю своїх батьків зі шкільним учителем. Іноді до такої комунікації залучають ще й інших членів родини, які зазвичай із задоволенням беруть участь у заходах, що пропонуються.

Виділимо далі основні форми реалізації педагогічної технології для молодших школярів.

- класні години, як правило, проходять у формі лекції, бесіди або диспуту, можуть включати елементи вікторин, конкурсів, ігор тощо. У нашій педагогічній технології ми пропонуємо класні години на такі теми:

- «Планшет і телефон – наші помічники»;

- «Переваги та загрози віртуального світу»;

- «Чи може бути дружба в телефоні?».

На нашу думку, такі класні години виконують основні функції: освітню (класна година розширює знання учнів щодо цифровізації світу), орієнтуючу (формування у учнів ставлення до процесів і об'єктів навколишньої дійсності та віртуальної реальності, виховані матеріальних і духовних цінностей в умовах цифрового світу, що домінує), спрямовуюча (передбачає переведення бесід в галузь реального життя учнів, їхньої поведінки, спрямування їхньої діяльності поза меж віртуального світу). Ці функції взаємопов'язані й слідує одна з одної. Наприклад, важко зорієнтувати дітей в використанні певного мобільного додатку, якщо вони про нього не чули. Якщо в процесі проведення класної години відсутня спрямованість, то ефективність її впливу на учнів також знижується (знання не переходять у площину переконання).

- групи продовженого дня, гурткова робота (секції, клуби, творчі об'єднання). У нашій роботі ми розглядаємо гурток «Основи конструювання роботів». Під час занять діти вчаться створювати власних роботів, аналізувати розроблені моделі, шукати оптимальні варіанти при побудові конструкцій, керувати роботом за допомогою планшету (смартфону) за допомогою технології Bluetooth. Представимо зміст роботи гуртка: 1. Перше знайомство з робототехнікою. 2. Збірка роботів, які досліджують освітленість приміщення. 3. Використання вимірювання, що роблять роботи. 4. Дослідження інтернету речей. Створення розумної підставки для чашки з кавою. 5. Збірка робота, який сам відшукує дорогу. 6. Сенсори роботів – для чого вони потрібні. 7. Управління роботом через Bluetooth.

- майстер-класи, наприклад, з створення власних зображень у вигляді малюнків та творчого опрацювання готових зображень (у програмах Paint, Freshpoint). Виділимо очікувані результати майстер-класу: розуміння дітьми інформації, що пропонується вчителем; практичне засвоєння ними найважливіших навичок; активізація пізнавальної діяльності; підвищення рівня інформаційно-цифрової компетентності; ріст мотивації учасників майстер-класу.

Зазначимо, що логіка побудови майстер-класу може бути реалізована в наступному вигляді: актуальність проведення заходу, постановка мети та завдань майстер-класу, активізація діяльності учнів, основна частина майстер-класу, відповіді на запитання, підсумкове слово вчителя.

- бесіда, яка створює умови для залучення молодших школярів до активної роботи, активізує їхню увагу, пізнавальну діяльність, розвиває самостійність мислення, вміння розчленовувати матеріал на складові частини, виділяти найважливіше, вибудовувати докази своїх оцінок і висновків, має великий соціальний вплив, виступає діагностичним засобом. Наведемо приклади бесід: «Чи можна бути щасливим в віртуальному світі?», «Телефон – мій помічник у справах», «Як уникати загроз в Інтернеті» та ін. Бесіда будується на конкретних фактах, (не

називаючи прізвись). Можливим є обговорення різних уявних ситуацій, наприклад, «поміркуй, чому...», «здогадайся, який секрет...» та ін.

У кінці бесіди узагальнюються основні ідеї, окреслюються правила та рекомендації. Найважливіше завдання вчителя – у процесі бесіди підтримувати в учнів упевненість і мотивацію до пізнання.

- масові заходи школи (тематичні вечори, дні й тижні), творчі групові проекти. Відповідно до ідей «Нової української школи», однією із значущих компетентностей дітей XXI століття є наступна – уміння працювати в команді та співпрацювати. Саме тому значну увагу приділяється роботі в групах, у межах якої діти вчаться спільно вирішувати проблеми.

Зазначимо, що така діяльність базується на цікавості, що є початковою стадією пізнавальної спрямованості дитини. На цьому етапі вона безпосередньо пов'язана не зі змістом діяльності, а з емоційною реакцією на новизну ситуації, подразників, з якими стикається учень у процесі активної взаємодії з предметами і явищами навколишньої дійсності. На основі цікавості виникає допитливість – прагнення дитини проникнути за межі побаченого. Це, своєю чергою, приводить до того, що елементарний безпосередній інтерес до нових фактів і цікавих явищ переростає в інтерес до пізнання істотних властивостей предметів і явищ, до встановлення причиново-наслідкових зв'язків, закономірностей (Нова українська школа, 2018). Наведемо приклад тематичного тижня «Ми – за здоровий спосіб життя!» з елементами групової проектної діяльності «Як цифрові гаджети допомагають нам бути здоровими». Наведемо приклади завдань: зробити за допомогою вчителя презентацію на тему «Тарілка здорового харчування» (у програмі Microsoft PowerPoint або іншій), зробити календар «Мій спортивний тиждень» (у програмі MyHistro або іншій), дослідити як мобільний додаток (наприклад, Period Tracker, Ada, MedM, Blood Pressure) допомагає підтримувати здоровий спосіб життя.

Упевнені, що важливим завданням учителя як організатора відповідної діяльності є наступна – створити умови для співпраці та взаємодії учнів в різних ситуаціях. У результаті діти вчаться слухати один одного, керувати спільною роботою, домовлятися, контролювати емоції й почуття тощо.

- позакласна робота (відвідування кінотеатрів, музеїв, екскурсій тощо). Головним є отримання основних принципів використання зазначеної форми соціально-педагогічної комунікації: наявність настановної інформації з боку вчителя про важливість заходу, його освітні функції (діти мають розуміти, що відвідують кінотеатр, музей або іншу організацію не лише задля розваги; вони мають чітко усвідомлювати – на формування яких саме знань, умінь і навичок спрямований відповідний захід). Наприкінці заходу обов'язковою є рефлексія, обговорення результатів.

Таким чином, нами обґрунтовано педагогічну технологію формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів

у процесі соціально-педагогічної комунікації як взаємопов'язану динамічну та гнучку сукупність форм, методів, засобів і ресурсів соціально-педагогічної комунікації, об'єднаних спільною метою функціонування та єдністю реалізації, що є запорукою формування інформаційно-цифрової компетентності учнів початкової школи та гарантує досягнення кінцевого результату дослідження. Виділено зміст педагогічної технології, що відповідає двом напрямкам роботи: з батьками учнів та молодшими школярами. Обґрунтовано основні форми реалізації зазначених напрямків. Упровадження педагогічної технології у практику стане предметом подальших наукових розвідок.

Список використаної літератури

- 1. Державний** стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>.
- 2. The State** of the World's Children 2017: Children in a Digital World. URL: https://www.unicef.org/publications/index_101992.html.
- 3. Крутий К. Л.** Технологія формування полікультурної особистості дошкільника. *Педагогічний дискурс*. 2009. Вип. 6. С. 104–109.
- 4. Гавриш Н. В.** Вплив мультфільмів на формування моральної свідомості. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 13. С. 103–110.
- 5. Тадаєва А. В.** Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів в сучасному інформаційному просторі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05. Харків, 2016. 258 с.
- 6. Мартиненко С.** Як зберегти психічне здоров'я дитини: поради вчителям і батькам. *Початкова школа*. 2014. № 5. С. 41–43.
- 7. Хуторской А. В.** Современная дидактика: учебник для вузов. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 544 с.
- 8. Нова** українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.

References

- 1. Derzhavnyi** standart pochatkovoi osvity [State standard of primary education]. (2018). Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> [in Ukrainian].
- 2. The State** of the Worlds Children: Children in a Digital World. (2017). Retrieved from https://www.unicef.org/publications/index_101992.html [in English].
- 3. Krutii, K. L.** (2009). Tekhnolohiia formuvannia polikulturnoi osobystosti doshkilnyka [Technology of forming a multicultural personality of a preschooler]. *Pedahohichni dyskurs – Pedagogical discourse*, 6, 104-109 [in Ukrainian].
- 4. Havrysh, N. V.** (2013). Vplyv multfilmiv na formuvannia moralnoi svidomosti [The influence of cartoons on the formation of moral consciousness]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical science*, 13, 103-110 [in Ukrainian].
- 5. Tadaieva, A. V.** (2016). Sotsialno-pedahohichniy suprovid sotsializatsii

molodshykh shkoliariv v suchasnomu informatsiinomu prostori [Socio-pedagogical support of junior pupils' socialization in the modern information space]. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian]. **6. Martynenko, S.** (2014). Yak zberehty psykhychnе zdorovia dytyny: porady vchyteliam i batkam [How to keep a child's mental health: tips for teachers and parents]. *Pochatkova shkola – Primary school*, 5, 41-43 [in Ukrainian]. **7. Khutorskoi, A. V.** (2001). *Sovremennaiа dydaktyka* [Modern didactics]. Saint-Peterburg: Pyter [in Russian]. **8. Bibik, N. M.** (Eds.). (2018). *Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia* [New Ukrainian school: a guide for teachers]. Kyiv: Litera LTD [in Ukrainian].

Стеганцева В. В. Зміст технології формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів у процесі соціально-педагогічної комунікації

У статті розглянуто проблему побудови змісту педагогічної технології, що уможливорює реалізацію процесу формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів. Доведено, що соціально-педагогічна комунікація, яка здійснюється в рамках шкільного середовища, має особливий вплив на дитину молодшого шкільного віку, оскільки діяльність, пов'язана з навчанням, є провідною та набуває вагомості в контексті соціальної ролі учня. Представлено авторське означення педагогічної технології формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів у процесі соціально-педагогічної комунікації. Виділено основні форми роботи з батьками в межах педагогічної технології: тренінгові заняття «Дитина в цифровому світі», «Як захистити дитину від злочинів в Інтернеті»; батьківські збори (ознайомлення з основними вимогами до інформаційно-цифрової компетентності учнів, з правилами користування гаджетами в школі, обговорення здобутків дітей, очікування батьків); бесіди (обговорення цифрових бар'єрів, переваг і недоліків глобальної цифровізації, впливу сучасних цифрових технологій на процеси соціалізації дітей, у тому числі в контексті соціальної взаємодії з дорослими та однолітками); консультації. Виділено основні форми реалізації педагогічної технології для молодших школярів: класні години у формі бесіди, що можуть включати елементи вікторин, конкурсів, ігор тощо; групи продовженого дня, гурткова робота (секції, клуби, творчі об'єднання); майстер-класи, наприклад, з створення власних зображень у вигляді малюнків та творчого опрацювання готових зображень (у програмах Paint, Freshpoint); масові заходи школи (тематичні вечори, дні й тижні), творчі групові проекти; позакласна робота (відвідування кінотеатрів, музеїв, екскурсії тощо).

Ключові слова: педагогічна технологія, інформаційно-цифрова компетентність, молодший школяр, соціально-педагогічна комунікація.

Стеганцева В. В. Содержание технологии формирования информационно-цифровой компетентности младших школьников в процессе социально-педагогической коммуникации

В статье рассмотрена проблема разработки содержания педагогической технологии, которая способствует процессу формирования информационно-цифровой компетентности младших школьников. Доказано, что социально-педагогическая коммуникация, осуществляемая в рамках школьной среды, несет особое влияние на детей младшего школьного возраста, так как деятельность, связанная с обучением, является ведущей и приобретает значимость в контексте социальной роли ученика. Представлено авторское определение педагогической технологии формирования информационно-цифровой компетентности младших школьников в процессе социально-педагогической коммуникации. Выделены основные формы работы с родителями в рамках педагогической технологии: тренинговые занятия «Ребенок в цифровом мире», «Как защитить ребенка от преступлений в Интернете»; родительские собрания (ознакомление с основными требованиями к информационно-цифровой компетентности учащихся, правилами пользования гаджетами в школе); беседы (обсуждение цифровых барьеров, преимуществ и недостатков глобальной цифровизации, влияния современных цифровых технологий на процессы социализации детей, в том числе в контексте социального взаимодействия со взрослыми и сверстниками); консультации. Выделены основные формы реализации педагогической технологии для младших школьников: классные часы в форме беседы, которые могут включать элементы викторин, конкурсов, игр; группы продленного дня, кружковая работа (секции, клубы, творческие объединения); мастер-классы, например, по созданию собственных изображений в виде рисунков и творческой обработки готовых изображений (в программах Paint, Freshpoint); массовые мероприятия школы (тематические вечера, дни и недели), творческие групповые проекты; внеклассная работа (посещение кинотеатров, музеев, экскурсий).

Ключевые слова: педагогическая технология, информационно-цифровая компетентность, младший школьник, социально-педагогическая коммуникация.

Stiehintseva V. The Content of the Technology of Junior Pupils' Information and Digital Competence Formation in the Process of Social and Pedagogical Communication

The article considers the problem of constructing the content of pedagogical technology, which enables the implementation of the process of junior pupils' information and digital competence formation. It is proved that socio-pedagogical communication, which is carried out within the school environment, has a special impact on the child of primary school age, as activities related to learning are leading and gaining importance in the context

of the social role of the schoolchildren. The author's definition of pedagogical technology of junior pupils' information and digital competence formation in the process of social and pedagogical communication is presented. The main forms of work with parents within the framework of pedagogical technology are distinguished: training sessions «Child in the digital world», «How to protect a child from crimes on the Internet»; parent meeting (acquaintance with the basic requirements for information and digital competence of schoolchildren, with the rules of using gadgets at school, discussion of children's achievements, expectations of parents, etc.); conversations (discussion of digital barriers, advantages and disadvantages of global digitalization, the impact of modern digital technologies on the socialization of children, including in the context of social interaction with adults and peers, etc.); consultations. The main forms of realization of pedagogical technology for junior schoolchildren are allocated: class hours in the form of conversation which can include elements of quizzes, competitions, games, etc.; extended day groups, group work (sections, clubs, creative associations); master classes, for example, on creating your own images in the form of drawings and creative processing of finished images (in Paint, Freshpoint); mass school events (thematic evenings, days and weeks), creative group projects; extracurricular activities (visits to cinemas, museums, excursions, etc.).

Key words: pedagogical technology, information and digital competence, junior pupil, socio-pedagogical communication.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2021 р.

Прийнято до друку 30.04.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Харченко С. Я.